

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 74.

V Ljubljani, četrtek 1. aprila 1926.

Leto I.

Še o naši zmagi v Trbovljah.

Zmagi v Delavsko zbornico je sledila lepa zmaga v trboveljski občini. Obe zmagi pa je proletarijat dosegel in izvojeval, ker se je združil, ker je delal in še dela za popolno enotnost delavskega razreda.

Če bomo zato hoteli doseči novih, še lepših in večjih uspehov, tedaj bomo morali gledati, da bo razredno gibanje družilo, spajalo in vezalo delavske vrste in v enotnem, solidarnem nastopanju in boju pritegnilo v svojo fronto vse one, ki stoje še nezaupljivo in neverno ob strani.

Prav tako bomo morali — zvesti enotnemu stremljenju in cilju — braniti odslej s še večjo neizprosno in dosledno enotnost delavskega razreda proti vsem, ki bi še nadalje skušali razbijati enotno fronto delavskega razreda in negirati apodiktčno in jasno delavsko zahtevo po enotnosti.

Saj so tudi občinske volitve v Trbovljah znova pokazale, da je kvarno, škodljivo, če se izerpavajo dragocene moči delavstva v medsebojnem boju. Delavstvu delavska občina lahko mnogo pomaga, zakaj bi se potem za občino skupno in enotno ne bojevalo? Zakaj bi se moral delavec prerekati s svojim sotrpinom, ko čaka verjetno oba ubožna občinska preskrba na stara leta!

Pa še več!

Ob volitvah v trboveljsko občino se je videlo, da je bila udeležba volilcev razmeroma slaba in da je marsikateri delavec ostal raje doma, mesto da bi bil s kroglico uveljavil svojo zahtevo po delavski občini.

Ali ni to glasno opozorilo, da čaka naše delavske razredne organizacije še veliko dela? Razredni zavesti, probujanju proletarske solidarnosti, propagandi razrednega boja je treba posvetiti vso skrb, vse razpoložljive sile, da bo poslednji delavec vršil ob vsaki priliki v polni meri svojo proletarsko dolžnost. — Temu delu se moramo intenzivno posvetiti, tej nalogi moramo služiti z vso iskrenostjo pa nesebičnostjo, z vsem ognjem proletarske požrtvovalnosti.

Težko in veliko delo čaka delavsko večino v trboveljski občini. Vendar pa bo izvoljena večina lahko kos svoji nalogi, če jo bo krepko in dosledno podpiral ves rudarski proletarijat. Občina sama ne bo rešila rudarskega proletarijata, to je res. Prav tako pa je res, da je doslej delodajalski razred tudi trboveljsko občino uporabljal in izrabljal v boju proti rudarskemu delavstvu. Odslej pa bo tudi trboveljska občina po svojih predstavnikih stala proletarijatu ob strani in služila njegovim interesom.

Ko se bodo sestali izvoljeni sodruzi na prvi seji, tedaj bodo med drugim lahko naglasili tudi tole: krivičen je sedanji volilni red, absurdne so posledice takega volilnega reda. Načelo modernega volilnega reda bi moralo biti čisti propore v občinskih zastopih in občinskih odborih. Se celo pri samostojnih demokratih je menda prodrlo spoznanje, da demokracija ne prenese in ne dopušča takih volilnih redov. Kajti, baš nad samostojnimi demokrati se je bridko maščeval skrupulani volilni red: v Mariboru so prišli po zaslugi tega volilnega reda klerikaleci do nezasluzene moči, v Celju jim izglasujejo nezapuice tisti, ki so mogli le s pomočjo takega volilnega reda doseči večino, odveč pa bi bilo govoriti o razmerah v ljubljanski občini, povzročenih po tem krivičnem volilnem redu.

S prikrito in očitno jezo je pisalo meščansko časopisje o zmagi v Trbovljah. Nekateri listi so celo priporočali

Za Velikonoč — redukcija.

Velike redukcije v vseh uradih. Z uradništvom postopajo slabše kot z živino. Brez odpovednih rokov mečejo na cesto uradnike, družinske očete. Uradniku s 6 otroki sporoče odpoved kar po telefonu. Pretresljivi prizori po uradih.

Novi proračun velja od danes naprej. Od danes naprej pa veljajo zato tudi vse one grozne in strašne odredbe, ki so jih v parlamentu sprejeli, da »štedijo« na račun najbednejših in najpotrebnejših.

KRVNIK JE OPRAVIL SVOJE DELO.

Najbolj pa je divjal seveda v socialnopolitičnih napravah in ustanovah.

VSE REDUCIRANO.

Borze dela v Mariboru, Murski Soboti so prenehale. V Ljubljani pa so postavili vodjo in načelnika urada na cesto.

Za borzo dela pa plačujejo delavci svoje prispevke.

ZA PROFIT IN ŠPEKULACIJE!

Te prispevke zbira belgrajska banka, s temi prispevki pa špekulirajo belgrajski banditi.

NEČLOVEŠKO POSTOPANJE.

Človeku se je že lasje, ko posluša, s kakšno brezbriznostjo, brezobzirnostjo in suravostjo so izvedli redukcije. Do zadnjega dneva ni nihče vedel o redukciji. Trepotali so mnogi, obupavali tudi, vendar pa so upali... Vsaj so vedeli vsi, da pošteno zaslužijo svoje prejeme.

BREZ ODPOVEDI.

Včeraj pa so naenkrat sporočili predstojniki vsem, ki so reducirani, da jutri ne bodo dobili več plače in

so odpušteni. Niti teden dni niso preje povedali.

KAKO SO REDUCIRALI.

Od predstojnika do slug kar vprek in brez smisla se mečejo na cesto. Redukcija se je izvedla brez načrta. Tako so hoteli, da posameznim niti odlokov niso več mogli dostaviti in vročiti.

ODPUST PO TELEFONU.

Balkanska metoda. Uradniku s 6 otroki sporoče včeraj okrog opoldneva, da je z današnjim dnevom odpuščen. To je najboljša karakteristika redukcijskega zločina.

PRETRESLJIVE SCENE.

Lakho si je predstavljati, da so se odigravale včeraj po državnih uradih naravnost strašne scene.

JOK, OBUP, PONIZANJE.

Osvieli uradniki, ki so žrtvovali osvobojeni državni vse moči, so glasno jokali. Vsaj so doživeli najgrše ponižanje: kot lopova in ničvrednega človeka ga vržejo v bedo in lakoto.

ENERGIČNA AKCIJA.

To početje pa ne sme ostati nemaščevano. Vsi, ki so te gorostasne krivice zagrešili, se morajo kaznovati.

Delavstvo bo v akciji uveljavilo svoje proteste, uradništvo pa bo moralo podpirati in sodelovati v tej akciji.

Kriza v belgrajski vladi se je poostrila.

Belgrad, 1. aprila. Štefan Radič se je včeraj popolnoma sprl s Pašičem. Po seji s svojimi zaupniki, zlasti Predavcem, je predložil svoje zahteve, ki so bolj osebnega značaja, več zahtev, med katerimi je tudi zahteva, da se mora dne 8. aprila sklicati zopet seja narodne skupščine, čeprav so na seji skupščine glasovali vsi radičevci, razen enega, za odgoditev skupščine do meseca maja. Na ultimat mora odgovoriti Pašič v 24 urah, a obenem so radičevski ministri pooblastili Radiča, da zagrozi z demisijsko radičevskih ministrov, če bi Pašič ne ustregel zahtevam.

Pašič je enako konferiral s svojimi pristaši ter sklical ministrsko sejo ob 11. uri, ki so jo pa prekinili do 17. ure.

Popoldne je bil Pašič v avdijenci pri kralju, da mu razloži politični položaj, kjer pa še ni podal demisijske.

Vodušku in njegovim pristašem, da s pritožbo proti volitvam onemogoči konstituiranje občinskega odbora. Take pritožbe se ne bojimo in te grožnje nas prav nič ne straše. Rečemo le: občino bomo obdržali v svojih rokah. Proti gerentom, proti samovolji bomo neizprosno nadaljevali svoj boj.

Klerikaleci so doživeli svoj najhujši poraz. Zato trdijo, da smo socialisti izrabili težak položaj rudarskega delavstva, in da smo zato pri volitvah uspeli. Res je nasprotno, da so rudarji spoznali lažnjivo in varljivo igro klerikalne stranke, ji odrekli svoje zaupanje in se vrnili v tabor združenih razredno zavednih delavcev, v tabor socializma.

Najslabša pa je tolažba samostojnih demokratov. K svoji listi prištevajo enostavno tudi Voduškovo listo, pa sanjajo o relativni svoji večini v trboveljski občini. Obenem pa reklamirajo to listo tudi radikali in radičevci zase.

Pa bilo kakorkoli. Enotnost delavskega razreda je zmagala, ta enotnost bo zmagovala tudi v bodoče.

V povojni zgodovini slovenskega proletarijata tvori prva delavska zmaga v trboveljski občini posebno svetlobo in mnogoobetajoče poglavje. To je začetek novega napredka. V bojih raste socialistični pokret, se krepí delavska zavest, in dozoreva končna delavska zmaga.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo, Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2.25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Značilno v celi tej krizi je, da izjavlja v „Politiki“ poslanec dr. Janjč z ozirom na dogodke, da so vsi radikalski poslanci danes na strani Pašiča, ki je edino poklican in brez konkurenta, da reši komplicirano situacijo političnega položaja. Če bi se pa Pašič odrekel vodstvu politike, bi mu bil edini sposoben naslednik zunanji minister Nimčič.

PRORAČUN SANKCIJONIRAN.

Belgrad, 1. aprila. Finančni minister Stojadinović je predložil včeraj državni proračun kralju v sankcijo in bo danes objavljen v „Službenih Novinah“.

ZAKAJ JE ODPSTOPIL FARINACCI?

Pariz, 1. aprila. Pariški fašistovski krogi poročajo, da je generalni tajnik Farinacci izstopil iz vodstva fašistične stranke zaradi spora z notranjim ministrom Federzonijem. Federzoni je hotel namreč doseči sporazum z Vatikanom, dočim je Farinacci z vso silo vodil kampanjo proti tajniku rimske stolice Gaspariju. Odstop Farinacci pomeni poraz intransigentnega krila fašistične stranke.

FAŠIZEM, REFORMA SENATA, NOVE VOLITVE.

Rim, 1. aprila. Pod Mussolinijevim predsedstvom je zboroval v Rimu veliki fašistovski svet. Na dnevnem redu je bila kot ena glavnih točk reforma rimskega senata. Po nameravanem načrtu bosta v rimskem senatu dve vrsti senatorjev. Eni bi bili stalni in dosmrtni člani rimskega senata, drugi pa le začasni. Mandati začasnih senatorjev naj bi trajali devet let. Zanimivo je, da bodo fašistovski delavski sindikati imenovali v rimski senat tudi svoje predstavnike in sicer enako število kot pa delodajalske zveze. V zvezi s temi reformami so začeli nekateri govoriti tudi o novih volitvah. Mussolini pa je to razpravo diktatorsko prekinil. O volitvah se še dolgo ne bo govorilo.

VOLITVE V ROMUNSKO ZBORNICU.

Bukarešta, 1. aprila. Nova romunska vlada je sklenila na svoji prvi seji, da se bodo vršile nove volitve v zbornico dne 25. maja 1926. Vlada izda poseben manifest, v katerem bo priporočila narodu mir in da naj potrpežljivo počaka izida volitev. Imenovanje Averesca ministrskim predsednikom je namreč v Romuniji bilo povod velikemu razočaranju, ker stranke tega diktata niso pričakovale.

Borza.

Zagreb notira. Berlin 13.525—13.565 (13.524—13.564), Italija 228—229.20 (227.87—229.07), London 2276.14—2277.34 (2276.10—2277.30), Newyork 56.70—57 (56.68—56.98), Pariz 194—196 (195—197), Praga 168.20—169.20 (168.183—169.183), Dunaj 8.009—8.049 (8.009—8.049), Curih 10.936—10.976 (10.935—10.978).

Curih. Belgrad 9.135 (9.14), Budimpešta 72.75 (72.75), Berlin 123.65 (123.65), Italija 20.89 (20.88), London 25.24 (25.25), Newyork 519.25 (519.25), Pariz 18 (17.82), Praga 15.385 (15.385), Dunaj 73.25 (73.26), Madrid 73.175 (73.175), Bukarešt 2.145 (2.15), Sofija 3.75 (3.74), Amsterdam 208.137 (208.13), Stockholm 139.35 (139.325), Kopenhagen 136 (135.90), Oslo 111.60 (110.90), Atene 6.87.

RUSIJA IŠČE KREDITA V ANGLIJI.

Berlin, 1. aprila. „Deutsche Allgemeine Zeitung“ poroča iz Lenjingrada, da je prišel v Rusijo zastopnik angleških bank Anglež King v svrhu dogovora glede kreditov za rusko gozdno industrijo. King je že sklenil pogodbo za izvažanje ruskega lesa v imenu dveh bank, ki pričneta izvažati les že to poletno plovno sezijo.

TRAGIKA NESREČNE LJUBAVI.

Belgrad, 1. aprila. Včeraj so abducirali truplo dijakinje Paunovičeve, ki je skočila v Savo vsled nesrečne ljubezni. Obdukcijo pa bi moral izvesti njen ljubimec belgrajski zdravnik.

Naš novi roman.

Te dni začnemo priobčevati zanimivi in napeti socialni roman Jack Londona

»ŽELEZNA PETA«.

Med Slovenci je postalo ime pisatelja Jack Londona poznano že pred leti. Njegov način opisovanja in pripovedovanja sloni na resničnih doživljajih. Lani in letos pa se celo meščanski dnevniki naravnost kosajo, da svojim bralcem predstavijo Jack Londona.

»Delavska Politika« pa hoče delavstvu predstaviti Jack Londona ne samo kot pisatelja, nego tudi kot pravega socialista in revolucionarja. Zato bo prinašala njegov socialni roman

»ŽELEZNA PETA«.

v katerem bo vsak proletarec našel ne le razvedrilo, nego tudi globok nauk socializma. Priprosto, a s kruto resničnostjo slika Jack London v svoji »Železni peti« trpljenje in bedo delavstva, izkoriščevanje njegovih moči.

Delavci! Lepšega socialnega romana bi vam ne mogli nuditi, kakor je »Železna pet«. Lepše bi vam ne mogli nihče obrazložiti ulogo proletarijata v zgodovini, kaor vam ga razlaga Jack London v »Železni peti«.

Čitajte zato ta njegov napeti roman. Čitajte naš podlistek in naročite se na »Delavsko Politiko«.

Že radi »Železne pete« si jo morate naročiti.

Vidovičev moralno - etični pokret.

Nedavno smo čitali v listih, da je Vidovičev moralni etični pokret na prvi dan astronomske pomladi praznoval svoj praznik »Etične pomladi« in da se je na ta dan ustanovil tudi v Ljubljani klub članov Vidovičeve dopisne šole. Ta pokret je v kratkem času zavzel tako velike dimenzije v naši državi, da zasluži, da se z njim nekoliko bliže seznanimo.

Na čelu pokreta stoji Miljenko Vidovič, katerega ime nosi tudi pokret. Miljenko Vidovič je mož širokega du-

ševnega obzorja in prvovrstni pedagog. On sam sin malega trgovca v dal-matinskem Primorju, vsled pomanjkanja denarnih sredstev, ni mogel obiskovati srednje šole. Toda želja po znanosti ga je privedla do tega, da je vso snov, ki se poučuje na srednji šoli obdelal tekom enega leta in v njegovem 22. letu starosti položil gimnazijsko maturo. Pozneje je obiskoval predavanja na pravni fakulteti na Dunaju. Toda ko je prišel na počitnice je videl vso nevednost in duševno revščino preprostega ljudstva in vsled tega opustil nadaljnje študije. Razširjati je začel prosveto med narodom. Postal je urednik socialističnega glasila v Sarajevu. Na ta način je prišel v stik z delavstvom, začel je zbirati delavce, ki so hrepeneli po znanju okrog sebe in jih poučeval o različnih znanostih. Spoznal je kmalu, da na ta nesistematičen način ne doseže dovoljnih uspehov. Vsled tega je ustanovil stalno večerno šolo, katero so obiskovali delavci, ki so po dnevi bili zaposleni po raznih delavnicah, zvečer pa zahajali v to šolo. Po dveh letih obiskovanja te šole so mnogi od njih položili gimnazijske mature, ter se vpisali kot slušatelji na univerzah. Ti učenci, ki obiskujejo predavanja na univerzah v dopoldanskih urah, zahajajo ravno tako kot prej popoldan v delavnice, da si na ta način služijo svoj vsakdanji kruh.

Vidovič se ni zadovoljil s tem, da pomaga onim, ki so se nahajali v Sarajevu, z njegovo večerno šolo, do gimnazijske mature, temveč pomagati je želel tudi onim, ki se ne nahajajo v Sarajevu. Temu je odpomogel z njegovo dopisno šolo, ki jo je ustanovil lanske leto meseca novembra. Člani te dopisne šole prejmejo vsak mesec po 12 do 14 zvezkov za ceno Din 100. V teh zvezkih se obravnava vsa snov v enaki izmeri kot se poučuje na naših srednjih šolah. Snov je obdelana po lahko razumljivi metodi, tako, da jo učence z lahko obvlada in prilasti svoji duši. Človek pri učenju tvrdine poedinih predmetov, ne le, da ne utruja svojega duha, temveč naravnost uživa pri tem kot da bi čital kako zabavno knjigo. Učencem te dopisne šole bo mogoče na enak način položiti srednješolske izpite tekom dveh let, kakor onim, ki so obiskovali Vidovičovo večerno šolo in potem nadaljevati visokošolske študije. Ti učenci dopisne šole so raztreseni po celi državi in jih je okrog 1500, četravno obstoja ta šola šele 5 mesecev. Tudi Slovencev je vpisanih znatno število. Ljubljanski klub ima že okrog 20 članov dopisne šole in 10 podpornih članov. Brezdvomno je pa še večje število po Sloveniji raztresenih članov, ki se klubu še niso prijavili.

Glavno geslo Vidovičeve je: »Bodi človek!« V teh besedah je povedano vse, kar ta pokret hoče doseči. Ustva-

V DELAVSKE DOMOVE »DELAVSKE POLITIKO«!

Jože obeduje, ko pa je končal, je urno pospravila mizo in ga potem urno vprašala:

»No, dragec, sedaj mi pa povej, kod so te vodila pota vsa ta leta, kar se nisva videla in če si kdaj name mislil?«

»Na te sem vedno mislil in ugibal, kje se nahajaš, ali si med živimi ali pa si se pridružila onim milijonom ljudi, katere je vojna pahnila na oni svet.«

»Vsaj nisem bila vojak,« ga prekinela Lizika.

»Vem, da ne! Ali, če bi ti vse to videla, kar sem videl jaz, vse te grozote. Tu niso umirali samo moški, umirala so tudi dekleta in žene, otroci in starčki so morali v prezgodnji grob. Nekateri je pahnila lakota v grob, mlada še nedorasla dekleta sem videl umirati v velikih mukah — telesnih boleznih, ko je na Poljskem v nekem mestecu razsajala kužna bolezen. Videl sem med begunci ležati mrtvo mater na slami, imela je razgaljene prsi, poleg nje še živ otrok, lačen, ki je sesal iz-materinih prsi. Videl sem, kako so nedolžne kmete in kmetice na drevesa obešali, kratkomalo, videl sem zadnji zdihljaj nešteti ljudi. Draga mi! Po vseh teh kupih gorja, sem lahko premišljeval in ugibal, če je moja ljubljena Lizika še med živimi ali ne?«

riti hoče novega človeka, v katerem bodo prevladovali: ljubezen, pravica in resnica. Ustvariti hoče novega človeka, ki bo stal visoko nad današnjim človekom, ki ne bo videl samo svojega lastnega »jaz«, ki ne bo smatral svojega bližnjega za manjvredno stvar, marveč bo stal etično in moralno na taki višini, kakor na zemlji. Naša dolžnost je, da po svojih močeh pokret podpremo in pomagamo ustvarjati boljšo in pravičnejšo človeško družbo ter na ta način preprečimo popolno prepast človeštva.

Kdor se za pokret zanima, mu priporočamo, da se naroči na tednik »Novi čovjek« ali pa mesečnik »Uzgajatelj«, ki ju pokret izdaja in izhajata v Sarajevu.

Zveza socialističnih županov in obč. odbornikov.

Z ozirom na lepo zmago, ki jo je združeno delavstvo doseglo pri nedeljskih volitvah v trboveljsko občino, bilo bi na mestu, da začne »Delavska Politika« priobčevati članke in študije, ki naj obrazložijo vodilne smernice delavske socialistične občinske politike. Seveda, to bo pa prav mogoče šele tedaj, ko bodo tudi ostali pogoji dani.

V prvi vrsti je pogoji: da se socialistični župani in soc. občinski odborniki združijo v skupno Zvezo socialističnih županov in obč. odbornikov. Kajti v tej zvezi je treba prediskutirati, porazpraviti vse one točke, ki se tičejo naše občinske politike: tu pride v prvi vrsti vprašanje stanovanj, zaposlenja, prehrane in financ. Socialistična stanovanjska politika ima svoje vzore. Le pogledjmo samo na Dunaj, in tam nam bodo tudi nesocialisti rekli odkritosrčno, da je v pogledu dobre in prave stanovanjske politike rdeči, socialistični Dunaj po celem svetu — prvi!

Vprašanje zaposlenosti je tudi Dunaj z zidanjem občinskih stanovanjskih hiš prav dobro rešil. Glede prehrane more občina veliko storiti. Tudi v tem oziru imamo že preizkušene vzore. Finančna vprašanja se rešujejo v občinskih zastopih lahko prav v veliko korist občanarjev. Občinska podjetja v dobro upravljanih občinah so vedno dobičkanosna, seve predpogoj je — dobro upravljanje.

Nbroj je še zadev, ki jih ima občina v svojem delokrogu. Na Slovenskem smo se žalibog premalo pečali s temi vprašanji v delavsko-socialističnem zmislu. Zato je sedaj skrajni čas, da se tu stori prve prave korake, in ti so: za ustanovitev »Zveze socialističnih županov in obč. odbornikov.«

Pozivljam vse sodruge župane in obč. svetovalec, da razmišljajo o tem in povedo svoje misli v naši »Delavski Politiki«. Predlagam obenem, da se rečimo na belo nedeljo popoldne ob 3. uri v Ljubljani zberemo in ustanovimo to zvezo kot prvi korak našega skupnega nastopanja in udejstvovanja.

»Strašno!« In Lizika poboža Jožeta po licu, ter ga kakor otroka poljubi na čelo.

Jože se je čutil ob Liziki tako domačega, kakor da bi že leta in leta sedel v tej lepi sobi ob njej. Naposled pa vendar vpraša:

»In ti, draga! Kako se si ti imela ves ta čas?«

»Predvsem, dragec, ti povem, da sem imela jako nemirno življenje. Ob izbruhu vojne sem šla s konzulovo rodbino v njegovo državo, mislila sem tam ostati toliko časa, da bi bil ti prost, ker te pa moja pisma niso dohitela, sem ostala na mestu do konca vojne. Po vojni sem s konzulovo rodbino prišla sem na letovišče in tu sem se seznanila s Klandrom potom njegove matere. Pričeli so me mnogi prigovarjati, da naj njenega sina poročim in končno sem storila to, toda proti moji notranji volji. Živela sem z njim šest mesecev, nakar mi je umrl; umrl pa je, ker je bil zelo vdan pijači. Kmalu potem je umrla tudi njegova mati, tako, da sem ostala sama. Ostala pa mi je hiša, delavnica in še nekaj posestva je poleg. Vse to pa, dragec moj, je od danes naprej tvoje in gospodari kakor veš, da bo prav!«

Čez par mesecev sta se Lizika in Jože poročila. Pri sosedih in pri obrt-

— Obč. svetovalec. (Op. ured. — Prav radi bomo dali prostora vsem podobnim dopisom, ker smo mnenja, da je s tem predlogom res izrečena prav srečna misel!)

Iz naše mile domovine.

Novo Mesto, 30. marca 1926.

Novo Mesto je mesto zase in bog nas varuj, da bi se pritaknili novomeških svoboščin, ali da bi hoteli okrniti pravice meščanov in hoteli zanesti vdano purgarstvo v našo stranko. Nimamo tega namena in se celo bojimo te namere, kajti dobro vemo, da je novomeški purgar tako vzvišen, da še ne more in ne sme z nami in da mora z vladno stranko, kakor že odkazuje in predpisuje stranka sama. In to ni kar tako! Predpisi so predpisi in vladna stranka se predpisov drži. Tega se novomeščani jako dobro zavedajo. Zato so vladni in za vladno stranko skrb in jo podpirajo, celo članarino pobirajo in plačujejo. Podbevšek je slovenska literarna okoliščina in Podbevšek je Novomeščan in kot tak upravičen, da daje obeležje vsemu novomeškemu življu. In tako se je zgodilo in tako se godi, da novomeško življenje gre svojo pot in da se uravnava po vidikih, kot so vseč radikalom, liberalom in klerikalom. Novo Mesto je pač purgarsko mesto in purgarska je tudi politika, ki pravi, da delavci ne sme do svojih pravic, ali pa da jih ne sme uveljavljati, vsaj tako ne, kot purgarji.

Zato pa delavci molči in trpi, delaj in umiraj, ker daleč je purgarska čast in daleč je purgarski naslov, katerega delavec ne doseže!

Novo Mesto ostane to, kot je bilo in dokler ne zazvoni v Novem Mestu drugačen zvon, ne bo tudi drugačnega življenja.

Dokler pa ne zazvoni zvon, tudi proletarijat ne zaživi boljših dni.

Pravijo...

„Narodnik Dnevnik“ je neodvisno glasilo. Pa ta Nar. Dnevnik je tudi čisto posebne sorte glasilo. Kot neodvisen list je brez barve, igra pa z dneva v dan vse barve. — V posebno zaslugu mu pišemo še, da je vedno in stalno, vsekdar in povsod jezen in „uzrujan“.

Hud je na socialiste in njihovo internacionalo, pa na to grdo brezdomovinstvo. Kar posebej pa se obenemu pohvali, da bo prinašal originalna Sassenbachova pisanja.

Ko pa se domovinski demokrati in še bolj domovinski narodni socialisti zberejo in skupaj spravijo — kdo je hud? I, no, — „Narodni Dnevnik“.

Tak je naš simpatični „Narodni Dnevnik“. To pa zato, ker ima z vetrovi težave in mu motijo dobro prebavo domovinskih, slovensko-frontarskih, radičevsko-radikalnih političnih dogodkov.

Ignacij Mihevc:

Glad in ljubezen.

(Konec.)

»Kako je Vaše ime, prosim?« okoli vratu, in tudi Jože je sedaj Lizika spozna, skoči k njemu se mu ovije okoli vratu, in tudi Jože je sedaj Liziko spoznal.

Lizika povabi Jožeta k mizi in sedla sta.

Jože je Liziki pripovedoval svoj življenjski križev pot, ki ga je hodil med svotovno vojno. Lizika ga poslušala in nenadoma se domislila in vpraša:

»Ali si danes že obedoval?«

Jože ni bil sramežljiv, ker svetovna vojna ga je precej zgledila, ter pristavi šaljivo:

»Ne, nisem, ampak za par novčičev bi te prosil, da si kupim kruha.«

Liziki so segle te besede globoko v srce, po licu ga je pobožala, vstala od mize in odšla, rekši:

»Oprost, pridem takoj!«

Urni nog je odšla v kuhinjo in mu pripravila obed.

Lizika se je kmalu vrnila, pogrnila je mizo in Jožeta povabila, da obeduje. Zavedala se je, da se ji ne spodobi veliko govoriti in ga izpraševati, dokler

nikih je poroka dvignila mnogo prahu. Slišale so se opazke: In takega pritepenca je šla poročiti! Potepuh, po svetu se je klatil in sedaj se vsede tu!

Lizika in Jože se za vse to nista menila. Jože je pridno delal v delavnici in Lizika pa pridno gospodinjila. Jože je bil izvrsten strokovnjak v svojem obrtu, tako, da je nadkriljeval vse svoje nasprotnike. Sosed Jervin je bil gostilničar in župan, ta ga je najbolj sovražil, to pa zaradi tega, ker Jože ni hodil v gostilno, marveč ostajal doma, kadar pa je šel ven, je šla Lizika vedno z njim. Čez leto dni ga je pa Lizika razveselila z zdravim sinčkom. In blagoslov je postal stalni gost v njegovi hiši.

Vzorno življenje Lizike in Jožeta je premagalo polagoma vse klevete ljudi, ki so jima nasprotovali. V nekaj letih se je povečalo sovraštvo iznova. Vendar pa to ni imelo vpliva, ker je Jože imel tudi mnogo in vedno več prijateljev, posebno siromašnejši sloji so ga začeli spoštovati. Pomagal je vsakomur, če je le mogel. Tudi Lizika je bila dobronamerna in ljubezniva žena.

Ze po treh letih je Jože postal v trgu prvi socialistični župan, v kraju, kjer se je pred vojno valjala na leto višju višja razuzdana aristokracija.

Križem sveta.

V kateri starosti se lahko poročiš? Poroči se, če si star 23 let in imaš 35 dolarjev tedenske plače — sodnik Sabbath tako nasvetuje. — Pravi, da so »bogatke poroke« nesrečne. — Kot razporočni sodnik ima seveda precej izkušenj. — Višji sodnik Joseph Babath v Chicagu je praznoval te dni jako ne navadno stvar, za katero ne najdemo primerne izraza. Ni jubilej ali kaka obletnica, temveč — podpisal je petnajsttisoč razporočni odlok. Petnajsttisoč parčkov je sodnik Sabbath tekoma večletnega službovanja opustil iz zakonskega jarma. Ta dan je sodnik Sabbath proslavil s tem, da je predaval obširno o ljubezni, zakonu in razporoki. Med drugim je rekel, da je mladenič trindvajsetih let, ki ima stalno plačo 35 dolarjev na teden, nezaželen državljani, ako se v tej starosti ne poroči oziroma ne dela načrtov za poroko. Ravno tako ne vrši svoje dolžnosti napram domovini dekle, ki v starosti 21 let še nima četrtega prsta svoje leve roke okrašenega s prstanom. Sodnik Sabbath pa resno odsvetuje vsem zakonajlnim mladeničem in mladenkam, da se ne poročijo pred gori naznačeno starostjo in ne predno ima ženin vsaj 35 dolarjev stalne tedenske plače. Sodnik Sabbath smatra za najbolj zaničevanja vredne tiste zapečnake, ki bi lahko vzdrževali družino, ampak se nočejo poročiti, ker nočejo prevzeti nobene odgovornosti, katere seveda nalaga zakonski stan. Stare device so same krive, da so ostale device ali vsaj neporočene. Kadar ima dekle osemnajst let, naj si izbere kakšnega fanta, ki bi bil po njenem mnenju dober mož. Potem pa naj tri leta uživa srečni samski stan in pri tem naj premišlja, če je bila njena izbira dobra. Ko potečejo tri leta — torej ko doseže 21. leto — pa naj stopi pred sodnika, da jo uvede v zakonski stan. Samo malo sodelovanja med možem in ženo je potrebno za srečen zakon, pravi Sabbath, ki je še vedno optimist, četudi je videl že nešteto zakonskih polomij. Glede 35 dolarjev plače pravi Sabbath, da se da s to plačo izhajati, pod pogojem seveda, da si fant izbere pravo dekle. »Resnično srečen zakon,« je rekel, »je tisti, ki se začne s tem, da se mož in žena skupno borita za svoj obstanek. Najredkejši pojav na svetu je srečen zakon bogataša.«

Ljubezenski roman v farovžu. V Brnu se je nedavno odigral žalosten konec ljubezenskega romana, ki se je pričel v farovžu. V Zabovreskah je živel župnik Kučera, ki si je pred leti vzel za kuharico 18letno Ljudmilo Dedec. Dekle je bilo krasne postave in očarljive lepote. Nekaj časa je Ljudmila pomagala v župnišču pri gospodinjstvu, potem pa je župnik odpustil kuharico in izročil vodstvo kuhinjskih del nji. Kmalu nato je prišel Kučera v težko skušnjava. Nekaj časa se ji je upiral, slednjič pa je podlegel. Zapeljal je dekle in živel z njo v grešnem razmerju. Njeno življenje je dajalo slab zgled celi fari. Ljudmilo je bilo tega tako sram, da si je sklenila vzeti življenje. To je storila na ta način, da se je obesila. Ko je župnik izvedel za strašni konec ljubljene dekle, se ga je lotila težka depresija. Vzel je britev ter si je žnjo prerezal žile na zapestju. Ljudje so poklicali zdravnika, ki ga je obvezal in rešil smrti. Komaj pa je nekoliko okreval, je začel kazati znake blaznosti in prepeljal so ga morali v opazovalnico za umobolne, kjer se je njegovo duševno stanje stalno slabšalo. Ljudje pripovedujejo, da je imela župnikova ljubica priložnost se poročiti, da je pa to odklonila, ker ni mogla prekiniti razmerja z župnikom. In tako se je končala ta ljubezen v farovžu za dvojno dramo.

Ja, ja, ta ljubezen! Pred belgrajskim sodiščem se je obravnaval naslednji slučaj. Državni uradnik R., ki je tudi rezervni častnik, je hotel pred nekaj tedni obiskati ples, ki so ga priredili rezervni častniki. Zato si je kupil lakaste šimice. Na ples je oblekel parado uniformo. Ko hoče obuti nove lakaste čevlje, opazi, da manjka en čevlj. Vse iskanje ni pomagalo. Poklical je svojo gospodinjko, mlado ndovo in ji pove, kaj se mu je pripetilo. Tudi gospodinja ni vedla nič o usodi njegovih šimicev. Častniku ni preostajalo drugega, kot obuti druge čevlje. Pri najbližjem čevljarju je dal čevlje »olepšati«. Ko se je čevljar pripravil na delo, mu je častnik povedal o usodi njegovih lakastih čevljev. Čevljar posluša vso povest in končno vpraša po imenu njegove gospodinjke. Ko mu prizadeje pove vse, bruhne čevljar v smeh in mu pokaže še drugi pogrešani čevlj. Uradnik je prvi hip bil ves srečen, da se je našel čevlj in vprašal čevljarja, kako je prišel do njega. Ta mu s smehljajem pove: »Pred par dnevi je prišla k meni vaša gospodinja in mi da čevlj s prošnjo, da odtrgam podplat.« Na moje vprašanje, kaj to pomeni, mi pove v zadregi sramežljivo, da je do ušes zaljubljena v svojega podnajemnika. Ker pa je videla, da se v Vas ni vzbudila ljubezen do nje, je vprašala v silo neko ciganko za svet. Ta ji je svetovala, naj podplat njenega ljubljence razreže in vsak dan naj da kosček podplata ljubčku v kavo. Prepričana je lahko, da bo to imelo uspeh.« Častnik je pustil čevljarja samega in tekel domov. Pošteno je izpovedal gospodinjko in se prihodnji dan izselil v drugo stanovanje, kjer upa, da bo pil boljše kavo. Pri sodni obravnavi je prišlo do prizorov, ki so povzročili salve smeha. Le mlada vdova je v zadregi jokala. Na sodnikova vprašanja je odgovarjala tako bedasto, da jo je sodnik spodil. Torej može in mladeniči! Nova ljubezenska pijska!

Kakavni kralj umrl. Iz Newyorka poročajo, da je umrl Leopold Schepp, »kakavni kralj«. Živel je 84 let. V mladosti je bil revež. Kot desetletni deček je prodajal po cestah palmov vejice. Z 18 leti je imel že 300.000 dolarjev. Veliki del premoženja je Schepp izdal za dobrodelne namene. Za revne dijake je razpisal še ko je živel več ustanov za 7 milijonov dolarjev.

Junaki dela v Rusiji. Vrhovni svet delavskih strokovnih unij v Uniji socialističnih sovjetskih republik je pred kratkim časom ustanovil nov red odlikovanja za delavce: junake dela. Svet je priporočil, da »junaki dela«, to je osebe, ki so odlikovane s tem nazivom, prejemajo od države popolno plačo brez dela in da so izvzete od raznih davkov in drugih obveznosti. Odlikovanja te vrste so deležne le one osebe obojega spola, ki so delale nepretrgoma 35 let ne glede na število delodajalcev.

Izrezali so mu 80 funtov masti. Nedavna operacija je bila izvršena 12. marca na Paulu Alcottu v neki ameriški bolnišnici. Alcott, po poklicu muzikant, je tehtal 480 funtov. Bil je tako debel, da se ni mogel več premikati. Zdravniki so zaključili, da edina od pomoč je operacija. Izrezali so mu 80 funtov masti.

Danska odpravila armado! Danska je te dni odpravila svojo armado in bojno mornarico kakor zahteva program socialistične vlade. Parlament je s 75 proti 71 glasovom sklenil, da se vse oborožene sile odpravijo, razen obmejne in carinske straže.

Avijatika v osnovnih šolah. V angleških osnovnih šolah se vrše priprave, da se priredi za desetletni dečki poučna ekskurzija o avijatiki. Učitelji bodo angleški zrakoplovni častniki, ki naj seznanijo učence o osnovnih pojmi avijatike. Pouk o avijatiki se bo pričel najprej v dvanajstih angleških osnovnih šolah.

Kultura.

Drama.

Četrtek, 1. aprila: Zaprto.
Petek, 2. aprila: Zaprto.
Sobota, 3. aprila: Zaprto.
Nedelja, 4. aprila: Ob 15. uri popoldne Kar hočete. Izven.
Ob 20. uri zvečer: Hamlet. Izven.

Opera.

Četrtek, 1. aprila: Zaprto.
Petek, 2. aprila: Zaprto.
Sobota, 3. aprila: Zaprto.
Nedelja, 4. aprila: Ob pol 20. uri zvečer Manon, gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven.

Ako ni drugače označeno, se prično predstave v drami ob 20., v operi pa ob pol 20.

Dnevne novice.

Danes se vrši v veliki dvorani Mestnega doma predavanje s. dr. Celestina Jelenca o »Socijalizmu in komunalni politiki«. Pričetek ob 7. uri zvečer.

Odborova seja Delavsko kmečke prosvetne in podporne jednote v Ljubljani se vrši v petek, 2. aprila ob 6. uri zvečer v prostorih Splošnega kreditnega društva, Aleksandrova cesta 5. Udeležba odbornikov dolžnost. — Tajništvo.

Načelo javnosti pred sodiščem. »Naprejeveci« so za načelo javnosti, kajpak. Toda ne vedno. Bernot je n. pr. tožil predsednika knjigoveške zadrage, ker je, ravnaajo se po načelu javnosti, v tiskani okrožnici javno svaril knjigoveze in tiskarne pred sprejemanjem takozvanega socialdemokratskega, odnosno Bernotovega koledarja v vezavo ali v tisk, dokler ne bo stranka poravnala svojih dolgov. »Naprejeveci« pa so bili v tem slučaju brezpogojno in dosledno proti načelu javnosti. Sli so in celo tožili omenjenega predsednika, ker je članom zadrage kar javno povedal, kako in kaj. Predsednik je bil pač pristaš načela javnosti in ni niti najmanj mogel slutiti, da ga bo radi tega baš Bernot tožil... Pa ga je baš on tožil. Kaj hočemo. O sodnijski razpravi te izvanredne tožbe pa poroča »Jutro« tako-le: »Danes sem pa jaz na vrsti,« je dejal smehljaje g. Ivan Jakopič in se vsedel na zatožno klopo, kamor ga je posadila »Socijalistična stranka Jugoslavije« sedaj »Jugoslovenska soc. dem. stranka« in njen tajnik g. Zvonimir Bernot, ki sta ga obdolžila klevete po § 52 zakona o tisku. Tožnika pravita, da je g. Jakopič sodeloval pri izdaji in razširjanju tiskane okrožnice, izdane septembra 1925, v kateri »Pokrajinska zadruga knjigovozov, izdelovalcev kartonaže itd. za Slovenijo v Ljubljani«, katere predsednik je g. Jakopič, opozarja knjigoveze in tiskarne, naj ne sprejemajo od social. stranke oziroma g. Bernota v vezavo in tisk koledarja dotlej, dokler stranka ne bo poravnala dolgov prizadetim tiskarnam in knjigovoznicam, ki so dozdaj za koledar tiskale oziroma vezale, češ, da je ta bojkot neobhodno potreben. Ker je zadruga poslala ta opomin, toda v zalepljenih ovitkih, a neki porednež ga je priobčil celo v »Socijalistu«, za kar pač g. Jakopič ne more odgovarjati. Glede dolga, ki ga je napravila soc. stranka s tem, da je naročila koledar in ni vseh računov saldirala, je nastopil obtoženec dokaz resnice in ga izvedel. Sodišče je obtoženca oprostilo, češ, da dotične okrožnice, ki ni bila namenjena javnosti, sploh ne smatra za tiskovino. G. Bernot pa s sodbo ni bil zadovoljen in je rekel, da bo vložil ničnostno pritožbo. To poročilo smo objavili mi, da prihranimo ta težki posel »Naprejus«, da bo lahko mesto o tem, pisal nemoteno naprej o potrebi »načela javnosti«...

Socijalne reforme so pri nas problem zase in vlada in javno mnenje ostaja samo pri problemu in se ne zna izmotati iz tega problema. V drugih državah se je vlada zgodaj začela zanimati za socijalne razmere in zgodaj vpostavila potrebne zakone in inštitu-

cije. Pri nas je polno siromakov in poccenjakov, invalidov, onemoglih in izmozganih individuvov, ki so svojo mladost žrtvovali strojem in kapitalu družb in posameznikov. Toda za te žrtve se vlada ne briga dosti in tudi nima smisla za nje. Policija sicer zasleduje prostitutke in berače, drugih ugodnosti jim pa itak ne more nuditi. Nimamo azilov in vzgojevališč, ki bi bila za take »izvrške« nujno potrebna.

V najnovejši dobi so justifikacije na dnevnem redu. Časopisi vsak slučaj lepo opišejo, kot bi bilo obešanje res nekaj vzvišenega in bogve kako lepega. Seveda posledice tega niso izostale. V Bratislavi so se igrali otroci krvnike in obsojence. Petnajstletni Peter Tot je bil »krvnik« in njegov vrstnik Toni Spor obsojenec. Za vislice je služila mreža na oknu. Tot je pritrdil vrv na mrežo in obesil Spora. Drugi otroci so obešenega Spora vlekli za noge. Ko so ljudje opazili to igro otrok, je bil Spor že mrtev. Včasih so se otroci igrali »žandarje«, dandanes ko vesoljno človeštvo napreduje, so pa stopile na mesto prejšnjih otročjih »duhu časa« primerne igre.

Neki ljubljanski dnevnik si je pridobil za svojega stalnega sodelovalca tudi tajnika amsterdamske strokovne internacionale, sodr. Sassenbacha, ki že nekaj dni pridno objavlja svoje članke v tem izrazito delavskem dnevniku. Ker pa sodr. Sassenbach ne zna slovensko, prevajajo njegove, nalašč za ta dnevnik napisane članke, baš tisti, ki so lansko leto sodr. Sassenbacha tako prijateljsko in kulturno pozdravili ob priliki njegovega shoda v Mestnem domu. Vse to delajo kajpak iz gole ljubezni do Sassenbacha in do »Delavske Politike«. Kaj ni na tem božjem slovenskem svetu vse mogoče!

Sestanek delavk. V Sarajevu se je vršila konferenca zastopnic delavk v Sarajevu. Na konferenci se je ugovarjalo, da je v Sarajevu okoli 5 do 6 tisoč delavk v službi v zasebnih in javnih podjetjih, ki niso organizirane. Njihov materialni položaj je zelo težaven. Posebno slabo so plačane služkinje v zasebnih hišah. Nekatere dobivajo komaj pet dinarjev mesečne plače. Izvolil se je odbor, ki bo skrbel za zboljšanje njih položaja.

Tiskovni sklad. Popravek. V številki 72 je bilo pomotoma objavljena končna vsota Din 1709.— (namesto Din 1689.—). V številki 73 bi moralo biti pravilno objavljeno: dvajseti izkaz, ne enaindvajseti.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani. V notici pod tem naslovom smo poročali včeraj. Tiskarski škrtar je povzročil, da je kot dobiček mesto Din 2.719,82 natisnana svota Din 2.719,82, ki bi se lahko napačno tolmačila.

Za »Delavsko Politiko«. V večjem podjetju v Ljubljani so vsi delavci od prvega do zadnjega sklenili, da se naroče od 1. aprila na dnevnik »Delavsko Politiko«. Pozdravljamo ta čin zavednih delavcev in želimo, da se jim pridružijo še ostala podjetja.

»Vestnik« Ljubljanskega velesejma. III. številka je ravnokar izšla in se te dni razpošilja interesentom. Kdor je ne bi prejel, naj jo zahteva od uprave velesejma. Na razpolago so tudi lične pisemske zaklopne znamke, katere se zamorejo nalepljati na vse poštna pošiljke.

Ker se je bal bede, si je končal življenje 70-letni gostilničar Adolf Druker iz Sarajeva. Bil je premožen in vpliven gostilničar in najbrž je že dalj časa bolehal na fiksni ideji.

Premeteni ciganki sta se zaleteli v Ebertovo trgovino z zlatino. Izbirali sta različno blago in ker za nakup nista bili preveč navdušeni, si je ena »izposodila« prstan in naenkrat ji je zdrknul v rokav; toda prodajalka je še pravočasno opazila in ciganki izročila v varstvo stražnika.

Razposajeni ponočnjaki, vsekakor iz boljših in finejših krogov so zadnjo noč pošteno krokali in šampanjske steklenice metali ob zid, čeno pa celo vrgli skozi okno II. državne gimnazije v Bethovnovi ulici. Razbili so šipo.

Utopljenko je našel rudniški delavec med Trbovljami in Zagorjem. Bilo je mlado dekle, lepo oblečeno, ki je šla najbrž prostovoljno v smrt.

Vsem in vsakomur!

Samo še tri dni

znižane cene in nagrade.

Povemo Vam, da se ne boste kesali če se ne odločite. Pridite in prepričajte se, ni treba kupiti.

Detaljna prodaja čevljev
tovarne Karl Pollak d.d.
Ljubljana, Dunajska c. 23, dvorišče.

Na Krakovskem nasipu so pri zavornici našli truplo utopljenega 60letnega blapea Matija Bankoviča, ki je bil zaposlen pri tvrdki Acceto v Trnovem. Kako je možakar zašel v vodo, je še nepojasnjeno.

Tiskovni sklad.

Tiskovni sklad. — Enaindvajseti izkaz. Nabiralna pola štev. 33. Sodrugi Otmar Ranzinger v Zagorju; Alojz Ranzinger Din 10; Regina Ranzinger Din 10; Johana Götz Din 5; Ivan Marn Din 10; Pirnat Ignac Din 5; Lipovšek Franc Din 5; Vinko Weber Din 5; Neimenovani Din 5; Ostrožnik Karel Din 5; Rihard Ranzinger Din 10; Kollman Din 10; Zore Franc Din 5; Ule Din 2; Blaško Viljem Din 3; Neimenovani Din 5; Neimenovani Din 2; Kovač Din 10; Leban Johan Din 5; Juhtman Leopold Din 3; Rus Heindrih Din 5; Pock Franc Din 5; Götz Franc Din 5; Hofman Ignac Din 5; Slatinšek Franc Din 20; Kobilšek Avgust Din 5; Karat Vinko Din 5; Živko Franc Din 10; Janko Barliš Din 10; Jager Štefan Din 10; Peter Gostiša Din 10; Neimenovani Din 5; Neimenovani Din 5; Schottler Ivan Din 10; skupaj 235.—. Doslej izkazano Din 1700.50. Skupaj Din 1935.50. Naj sledijo posnemovalci!

Maribor.

Zenski shodi v Mariboru. Okrožna konferenca socijalistične stranke, ki se je vršila na praznik, dne 25. marca v Mariboru in so bili na njej številno zastopani delegati iz Koroške in zlasti iz mariborskega okrožja, je med drugimi važnimi vprašanji tičečih se pokreta in oblastnih volitev organizirala za minulo nedeljo še nadaljnjih 5 ženskih shodov. Tako so se vršili sijajno obiskani ženski shodi v St. Lovrencu na Pohorju, kjer sta govorili sodružici Ajdiškova in Rakovčeva, nadalje na Muti, v Guštanju, Prevaljah in v Črni. Na vseh shodih so pokazale delavske žene obilo razumevanja za težnje ženskega socijalističnega pokreta. Ženska

volilna pravica, zaščita mater in dece, starostno zavarovanje in boj vojni so bile zahteve naših žena. V vseh krajih so ustanovili pripravljalni odbori ženskih organizacij, v St. Lovrencu samem se je takoj po shodu organiziralo številno ženstvo in tako so te sodružice prve začele boj za svoje pravice. Socijalistična misel, zahteva po enakopravnosti in socijalni pravičnosti je prodrla v slaherno delavsko vas in skupno z možem se bo odlej borila tudi žena za zahteve razrednega proletarijata.

Na Veliko noč shoda ne bo. Poročali smo, da bi se moral vršiti na Veliko nedeljo v Gambrovi dvorani shod razrednega delavstva ob priliki potovanja delegatov v Sofijo. Ta shod se bo sedaj vršil ob priliki vrtnitve delegatov iz Sofije in bomo dan in čas pravočasno naznanili.

Obstoj borze dela za letos zasiguran. Delavska zbornica za Slovenijo je sklenila odstopiti 43.000 Din ministru soc. politike za vzdrževanje borz dela v Mariboru in Murski Soboti. Minister je sklenil s tem denarjem letos vzdrževati samo mariborsko borzo dela. Tako vzdržuje letos torej delavstvo to institucijo s svojim denarjem, kar bi morala v izdatni meri storiti vlada in parlament. — Kaj bo pa z borzo dela v Murski Soboti?

Celje.

V našem mestecu vlada tudi znatno pomanjkanje stanovanj. Tukajšnja uradniška stavbna zadruga razpravlja zadnje čase na svojih sestankih o načinu, ki bi ji najbolj konveniral za zidanje hiš članom. Na zborovanje, ki se je vršilo početkom marca so povabili zastopnika ljubljanske zadruge »Stan in Dom«, ki vrši pod predsedstvom s. Antona Kristana res velepomembno delo v prid stanovanjskim najemnikom. Ljubljanska zadruga »Stan in Dom« je delegirala na to zborovanje svojega stavbnega vodja arh. Zupana, ki je razložil načine, ki se zdijo za sedaj najboljši. Te dni se je vršilo ponovno zborovanje in upati je, da se bo po

preizkušenem načinu »Stan in Dom« res največ doseglo. Zeleti pa je v interesu najemnikov in brezposelnega delavstva, da bi se začelo zidati. Nas veseli, da so se naši celjski uradniki prepričali, da deluje zadruga »Stan in Dom« res smotreno in da je v nji socijalistično delo tako, ki ga je treba posnemati. — Našemu uradništvu bi priporočali tudi tukajšnjo prodajalno Konzumnega društva za Slovenijo, ki vrši pravo zadržno delo in bi še vse kaj drugega pokazala, da bi našla v Celju in okolici več opore. Res, nujna je velika agitacija v prosep našega zadržništva! Drugi pridejo potem gotovo za nami. V tem zmislu tedaj na delo. — Pa tudi »Delavsko Politiko« je treba še vse bolj razširiti!!

Trbovlje.

Poročevalcu »Jutra«! Ker poročilo v »Jutru« št. 73 z dne 30. marca t. l. poroča, da so odpeljali 24letno Marijo Štermanovo, ženo rudarja iz Trbovelj in to zato, da bi ji bila preti nevarnost v trboveljski bolnici, odgovorjam, da to ni resnica, da ji je preti nevarnost v trboveljski bolnici in tudi ni bila poslana na Studenec, temveč le na opazovalnico. Torej naj se poročevalec poprej natančno informira o stvari, potem naj poroča v svojem listu. — Prizadeti.

Litija.

Delavska akademija v Litiji. Na dan sv. Jožefa se je vršilo prvo predavanje v »Nebesnih telesih«, o katerem je predaval prof. dr. Čadež. Drugo predavanje se je vršilo v nedeljo dne 28. marca: »Karl Marks in njegovo delo« o katerem je predaval sodr. dr. H. Tuma, torej oba predavatelja iz Ljubljane. Dokumentirati moramo kako neobhodno potrebna so taka predavanja med delavskim ljudstvom, tako da večina delavstva niti pojma nima kako so predavanja važna in poučljiva. Podarjati moramo, da sta dosedanja predavatelja izborna predavala, zlasti s. dr. Tuma se je v svojem referatu odli-

koval. Zahvaljujemo se obema predavateljema ter tudi Delavski akademiji v Ljubljani in prosimo, da nas v bodoče poseti s skioptičnimi slikami in s protimilitarističnim predavanjem.

Nameravani napad v Reki pri Litiji. Dne 18. marca se je peljal posestnik Pišk iz Litije na svoj dom v Sv. Križ z svojo ženo. V sredini pota Litija-Sv. Križ se nahajajo velikanski gozdovi litijskega veleposestnika g. Slanca, v katerem gozdu se daleč in blizu ne nahajajo nikake hiše. Ko se pripelje posestnik Pišk po državni cesti v te gozdove, se mu naenkrat pojavi neka ženska v roki s košaro. Bila je stara in ga prosila naj jo vzame na voz. Pišk pa je začetkoma to odklanjal, ker pa je bila ženska tako vsiljiva, jo je končno voznik le vzel na voz. Pišku se je ženska takoj zdela sumljiva. Z velikim presenečenjem je tudi opazil, da je imela ženska brke. Pišk sicer ni pokazal, da ga je strah in se na zvit način znebil sopotnika. Spustil je namreč kapo z glave in prosil dozdnevno žensko, naj mu jo pobere. Ženska se je nekaj časa obotavljala, končno se pa le skobacala z voza. Pišk je pa udaril po res urnih konjih, da se ženska ni mogla več preblížati vozu. Naenkrat se pa začuje streljanje. Le sreča je bila, da Pišk in njegova žena nista bila od osem oddanih strelcev zadeta; edino odeja na vozu je bila parkrat prelučnjana in Pišk je srečno ušel temu lopovu. V košari, katero je ropar pustil na vozu se je nahajal en samokres in 500 Din denarja. Orožniki so sicer zasledovali to »žensko«, toda iztakniti je niso mogli. Tako je Litija in okolica postala s senzacijami in raznimi delikti opasen kraj.

Auto-taksa. Gospod Dolšak Albin, posestnik iz Grbina je nabavil auto za prevažanje ljudi. To akcijo iskreno pozdravljamo in vsakomur priporočamo, da isto podpira. G. Dolšek, ki je iz delavske družine, je potom svojega dobrega in opreznega gospodarjenja napredoval v toliko, da je napravil za litijski okraj velik napredek, kar mu čestitamo. Auto je na razpolago na vse strai z nepretiranimi cenami

V Samopomoči je rešitev!

Pristopite
za člana občekorist. stavb. in kreditne zadruge

„STAN IN DOM“

Oglejte si
njeno prvovrstno kolonijo ob Tržaški cesti
v Ljubljani

Delež Din 250.—

Pristopnina Din 50.—

Začasno je zadržna pisarna v „Zadržni banki“ Aleksandrova c. 5

Kupujte srečke državne razredne loterije pri

Zadržni banki v Ljubljani

Aleksandrova cesta 5.

Glavni dobitok Din 1900.000.—.

Vsaka druga srečka zadene!

Cena: cela srečka Din 80.—, polovica srečke
Din 40.—, četrtina srečke Din 20.—.

Naročilo potom dopisnice zadošča.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta

je centralni denarni zavod delavskih in kmetijskih zadrug Slovenije

Obreštuje naloženi denar zelo ugodno in po dogovoru.
Izvršuje vestno in kulantno vse posle, ki spadajo v bančno stroko. Izvršuje nakazila v tuzemstvo in v inozemstvo.

Kupuje in prodaja devize, valute in vrednostne papirje. Izdaja uverenja za izvoz blaga. Prodaja srečke državne loterije i. t. d. i. t. d.

Brzjavni naslov: Zadrubanka, Ljubljana. — Telefon štev. 367.